

ODLUKA O PRIHVATLJIVOSTI I OSNOVANOSTI

Datum usvajanja: 26. mart 2021. god.

Slučaj br. 2016-20

Dragica Čerimi

protiv

EULEX-a

Komisija za razmatranje ljudskih prava je na zasedanju 26. marta 2021. godine u sledećem sastavu:

G. Guénaél METTRAUX, predsedavajući član
Gđa Anna BEDNAREK, član
Gđa Anna AUTIO, član

Uz asistenciju:
G. Ronald Hooghiemstra, pravni službenik

Uzevši u razmatranje gore pomenutu žalbu, predstavljenu u skladu sa Zajedničkom Akcijom Saveta 2008/124/CFSP koja datira od 04. februara 2008. godine, EULEX-ovim Konceptom odgovornosti koji datira od 29. oktobra 2009. god. o osnivanju Komisije za razmatranje ljudskih prava i Pravilnika o radu Komisije prema poslednjim izmenama od 11. decembra 2019. godine

Nakon razmatranja elektronskim putem shodno pravila 13(3) Pravilnika o radu Komisije, odlučuje kao što sledi:

I. POSTUPAK PRED KOMISIJOM

1. Žalba u ovom slučaju je registrovana 30. juna 2016. godine.
2. Putem pisma 01. jula 2016. godine, Komisija je obavestila Misiju vladavine prava Evropske Unije na Kosovu, EULEX Kosovo (čitaj: Misija ili EULEX) da je ovaj slučaj registrovan.
3. Dana 28. juna 2017. godine, komisija je zatražila od podnosioca žalbe da dostavi dodatne informacije u vezi njene žalbe. Podnosilac žalbe je prvobitno odgovorila preko svog predstavnika srpskih porodica Resursnog centra za nestala lica (RCNL), NVO koja se nalazi u Prištini, da ona nema dodatne informacije u vezi sa ovim slučajem.

4. Dana 20. septembra i 17. oktobra 2017. godine, komisija je poslala još dva zahteva za dodatne informacije preko RCNL-a.
5. Dana 20. oktobra 2017. godine, komisija je primila naknadni dokument.
6. Dana 08. decembra 2017. godine, komisija je prosledila Izjavu sa činjenicama i pitanjima Šefici Misije (čitaj: ŠM), EULEX-a na Kosovu, pozivajući Misiju da podnese svoje odgovore i zapažanja pisanim putem o pritužbama ne kasnije od 26. januara 2018. godine.
7. Pismom 19. januara 2019. godine, od Misije je još jednom zatraženo da dostavi odgovore na pitanja koja su upućena do 16. februara 2019. godine.
8. Pisanim putem je 08. aprila 2019. godine, od Misije ponovo zatraženo da dostavi svoje odgovore na postavljena pitanja što je pre moguće.
9. 31. januara 2019. godine, žalilac je zamoljena da dostavi potpisanu kopiju žalbenog obrasca. Ista je dostavljena 02. februara 2019. godine.
10. Dana 18. decembra 2019. godine, v.d. ŠM podneo je svoja zapažanja povodom ovog slučaja.
11. Dana 30. decembra 2019. godine, pismo v.d. ŠM-a je prosleđeno informisanja radi podnosiocu žalbe, kojoj je dat rok do 30. januara 2020. godine da dostavi bilo koje naknadne komentare kao odgovor na to pismo. Žalilac nije dostavila odgovor.
12. Pismom od 18. septembra 2020. godine, Komisija je obavestila Misiju da je, da bi ubrzala postupak, Komisija nameravala da se istovremeno bavi pitanjima prihvatljivosti i osnovanosti u jednoj odluci. U tom cilju, Komisija je pozvala Misiju da dostavi svoja zapažanja o osnovanosti u onim slučajevima za koje je već dala svoje komentare o prihvatljivosti.
13. Dana 11. decembra 2020. godine, Misija je dostavila naknadne komentare o osnovanosti žalbe.
14. Dana 17. decembra 2020. godine, komentari Misije o osnovanosti prosleđeni su žaliocu koja je pozvana da dostavi svoje komentare o osnovanosti slučaja, ukoliko ih ima, najkasnije do 31. januara 2021. godine.
15. Zbog nepredviđenih komplikacija u vezi sa dostavom poštanskih komunikacija, Komisija je odlučila da produži rok podnosiocu žalbe da dostavi komentare o osnovanosti slučaja. Dopisom od 11. februara 2021. godine podnosilac žalbe je obavešten da je rok produžen do 19. marta 2021. godine.
16. Nisu primljeni naknadni podnesci u ovom slučaju.

II. ČINJENICE

17. Činjenice koje su predstavljene u žalbi mogu se ukratko opisati kao što sledi. Dana 10. avgusta 1999. godine, sin podnosioca žalbe, Samet Ćerimi, nestao je u opštini Zubin Potok, region Mitrovice.
18. 17. avgusta 1999. godine, žalilac je prijavila nestanak njenog sina vojnoj policiji KFOR-a.

19. 17. marta 2000. godine, Međunarodni Komitet Crvenog Krsta („MKCK“) otvorio je zahtev za traženje Sameta Ćerimija.
20. Dana 19. maja 2000. godine, podnosilac žalbe je prijavila nestanak svog sina UNMIK-ovoj policiji.
21. Dana 26. marta 2001. godine, Jedinica za istrage UNMIK-ove Policije u Mitrovici napisala je izveštaj o istrazi gde je navela da je leš nestalog Sameta Ćerimija pronađen u reci Ibar te je stoga istraga prekinuta. Međutim, slučaj koji se odnosi na „sumnju na ubistvo“ još uvek je pod istragom.
22. Dana 30. marta 2001. godine roditelji g. Ćerimija nisu prepoznali svog sina na slikama koje su im pokazane na kojima je bilo pronađeno telo. Zbog toga slučaj je ostao „otvoren“.
23. Dokumenti koje je UNMIK predao ne sadrže informacije o tome koje su istražne korake sproveli, ukoliko ih je i bilo. UNMIK-ova baza podataka slučajeva koja je kasnije predata EULEX-u nije ukazivala na status slučaja.
24. Dana 11. aprila 2013. godine, još jedno telo je pronađeno u opštini Vushtrri/Vučitrn.
25. Dana 19. septembra 2013. godine, telo je identifikovano od strane Odeljenja za sudsku medicinu EULEX-a Kosovo, kao telo Sameta Ćerimija.
26. 19. septembra 2013. godine, patolog Odeljenja za sudsku medicinu EULEX-a Kosovo, izdao je umrlicu za Sameta Ćerimija. Uzrok smrti je potvrđen obdukcijom i zabeležen kao „pucanj u glavi“.
27. Dana 20. septembra 2013. godine, posmrtni ostaci Sameta Ćerimija predati su podnosiocu žalbe od strane Odeljenja za sudsku medicinu EULEX-a Kosovo.

III. ŽALBA I STANOVIŠTE

28. Podnosilac žalbe tvrdi da nije sprovedena nikakva istraga povodom ubistva njenog sina koji je nestao u avgustu 1999. godine a za koga je utvrđeno da je ubijen.
29. Komisija smatra da se podnosilac žalbe se poziva na najmanje dva posebna osnovna prava koja se ogledaju u sledećim odredbama: član 2. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (Konvencija) pod njenim proceduralnim poglavljem, koji garantuje osnovno pravo osobe na život i predviđa obavezu za istragu slučajeva sumnjive smrti; i član 3. Konvencije, koji garantuje pravo osobe da ne bude podvrgnuta mučenju ili nečovečnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju.
30. Pored toga, žalba bi mogla biti relevantna za prava predviđena u članovima 8 i 13 iste Konvencije, koji garantuju pravo na porodični život i pravo na efikasan pravni lek svakome čija su prava i slobode predviđena Konvencijom prekršena. Ista prava zaštićena su brojnim drugim međunarodnim sporazumima, uključujući Međunarodnu povelju o građanskim i političkim pravima. Ova prava čine deo ključnog skupa osnovnih ljudskih prava koja su zagarantovana svima kao stvar međunarodnog uobičajenog prava.
31. Imajući u vidu blisku rodbinsku povezanost između primarne žrtve - Sameta Ćerimija – i podnosioca žalbe – Dragice Ćerimi (majka Sameta Ćerimija) – Komisija je uverena da se podnosilac žalbe može smatrati sekundarnom žrtvom navodnih kršenja prava i da je, kao takva, potencijalna žrtva u skladu sa pravilom 25 (1) Pravilnika o radu Komisije.

IV. PODNESCI OD STRANE STRANAKA POVODOM PRIHVATLJIVOSTI

Podnosilac žalbe

32. Kao što je gore ukratko opisano, podnosilac žalbe navodi da je, u sprovođenju izvršnog mandata, EULEX Kosovo trebalo da istraži nestanak i ubistvo njenog sina i da to nije učinio, kršeći kako njena osnovna prava tako i osnovna prava njenog sina.

Šef Misije („ŠM“)

33. U svojim podnescima ŠM je naveo da, u okviru prenosa predmeta i spisa predmeta sa UNMIK-a na EULEX Kosovo u periodu od decembra 2008. do marta 2009. godine, Jedinica Misije za istragu ratnih zločina – JIRZ primala je nekoliko dokumenata u vezi sa nestankom Sameta Ćerimija. U vreme prenosa spisa predmeta sa UNMIK na EULEX, predmet Sameta Ćerimija je bi sadržan u bazi podataka o nestalim licima UNMIK-ove Jedinice za nestala lica – JNL.

34. Konkretno, EULEX je primio dokumente koji ukazuju da je podnosilac žalbe prijavila nestanak njenog sina francuskom KFOR-u i UNMIK-ovoj policiji. Misija je izjavila sledeće,

„U jednom Izveštaju o istrazi od 26. marta 2001. godine, pripremljenom od strane Istražne jedinice UNMIK Policije u Mitrovici, navodi se da se istraga nestanka Sameta Ćerimija ‘obustavlja’, jer je njegovo telo pronađeno u reci Ibar, dok je predmet u vezi sa predmetom ‘sumnje o ubistvu’ još uvek pod istragom. U jednom Izveštaju Istražne jedinice UNMIK Policije u Mitrovici od 30. marta 2001. godine navodi se da se pomenutog dana, UNMIK Policija sastala sa porodicom Sameta Ćerimija (njegovim ocem i podnositeljkom žalbe) kako bi uporedili njegove slike sa slikama tela pronađenog u reci Ibar. U tom izveštaju se navodi da roditelji Sameta Ćerimija nisu prepoznali svog sina na slikama koje im je pokazala UNMIK Policija, i da je stoga ovaj predmet nestalog lica zadržan ‘otvorenim’. Prema svemu sudeći, nakon tog datuma UNMIK Policija nije preduzela nikakve dalje istražne korake. Baza podataka Microsoft Access JNL-a koja je predate EULEX-u ne ukazuje na status ovog predmeta u trenutku primopredaje.“

35. ŠM primećuje da, prema evidenciji koja je na raspolaganju Misiji, ni podnosilac žalbe ni bilo koji drugi član porodice nikada nisu upozorili Misiju na nestanak i ubistvo sina podnosioca žalbe.

36. Što se tiče registrovanja i kategorizacije slučajeva predatih EULEX-u od strane UNMIK-a, Misija navodi da pored predmetnih spisa koje je EULEX primio od UNMIK-a tokom 2008-2009. god., takođe je bilo i nekoliko baza sa podacima u *Microsoft Access* programu koje su takođe predate. Ovo je uključivalo jednu za policijske dosijee „ratnih zločina“ i drugu za slučajeve „nestalih lica“. Slučaj Sameta Ćerimija je spomenut u ovoj drugoj bazi podataka, ali ne i u prvoj bazi podataka. Nije bilo nikakve posebne naznake koja ukazuje na status ovog slučaja bilo da je „otvoren“, „aktivan“ ili „neaktivan“.

37. Što se tiče mere u kojoj je Misija preduzela korake da identifikuje i istraži slučajeve prisilnih nestanaka i/ili ubistava, Misija, između ostalog, navodi da:

„Zajednička akcija Saveta 2008/124/CFSP o Misiji vladavine prava Evropske Unije na Kosovu, koja je bila na snazi u vreme kada je EULEX imao izvršni mandat u krivičnom pravosuđu nije sadržala nikakvo izričito pozivanje na ‘prisilne nestanke’. Privremeni Krivični zakonik Kosova (UNMIK REG. 2003/25) i Krivični zakonik Kosova (br. 04/L-

082) koji ga je zamenio kao i sadašnji Krivični zakonik Kosova (br. 06/L-074), pozivaju se na prisilne nestanke kao jedno od krivičnih dela koja, u određenim okolnostima, mogu predstavljati zločine protiv čovečnosti, ali ne ratne zločine. Prisilni nestanci nisu predviđeni ni krivičnim zakonom koji je na Kosovu bio na snazi tokom i odmah nakon sukoba, uključujući Krivični zakonik Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije iz 1976. godine. EULEX je, iako indirektno, istražio i procesuirao slučajeve prisilnih nestanaka u okviru predmeta ratnih zločina.“

38. Što se tiče umešanosti organa EULEX-a u konkretno ovaj slučaj, Misija ističe da:

„20. aprila 2013. godine JIRZ EULEX-a dobila je informaciju da su pronađene ljudske kosti na teritoriji opštine Vučitrn. EULEX-ovo osoblje u OSM (sadašnji Institut za sudsku medicinu) izvršilo je obdukciju 22. aprila 2013. godine. 19 septembra 2013. godine osoblje EULEX-a u OSM izdalo je umrlicu i potvrdu o identifikaciji na ime Sameta Ćerimija; njegovi ostaci su predati podnositeljki žalbe 20. septembra 2013. godine. Na osnovu evidencije EULEX-a Misija nije učestvovala u istrazi ubistva Sameta Ćerimija.“

39. U vezi sa konkretnim žalbama protiv EULEX-a, ŠM navodi da kako on shvata činjenicu da je Komisija pozvala EULEX da podnese zapažanja o prihvatljivosti i osnovanosti žalbe samo u vezi sa članovima 2 i 3 Konvencije, a samim tim i doprinos Misije će biti ograničena samo na ova dva člana.

40. U svojim podnescima u vezi sa ovim odredbama, Misija uzima u obzir praksu rada Evropskog suda za ljudska prava i Komisije za razmatranje ljudskih prava u sličnim slučajevima i ne spori prihvatljivost ove žalbe prema članovima 2 i 3 Evropske Konvencije o ljudskim pravima.

41. Misija dalje primećuje, da se podnosilac žalbe ne poziva na bilo kakvo posebno kršenje ili kršenja osnovnih prava od strane EULEX-a na Kosovu. Misija ističe da je Komisija ta koja je ocenila da žalba postavlja pitanje u pogledu članova 2 i 3 Konvencije, a ne podnosilac žalbe. Misija konstatuje da podnosilac žalbe nije izneo nikakve argumente za razmatranje od strane Komisije.

V. OCENA KOMISIJE U POGLEDU PRIHVATLJIVOSTI OVOG SLUČAJA

Mandat Komisije (Pravilo 25, paragraf 1, Pravilnika o radu) i neodvojiva ograničenja postavljena Misiji u pogledu zaštite ljudskih prava.

42. Kao što je gore već napomenuto, ŠM ne osporava prihvatljivost ovog slučaja.

43. Razmotrivši relevantne zahteve prihvatljivosti, Komisija je uverena da je slučaj zaista prihvatljiv.

VI. PODNESCI OD STRANE STRANAKA POVODOM OSNOVANOSTI SLUČAJA

Podnosilac žalbe

44. Kao što je gore napomenuto, podnosilac žalbe navodi da je, u sprovođenju izvršnog mandata, EULEX Kosovo trebalo da istraži nestanak i ubistvo njenog sina i da to nije učinio, kršeći kako njena osnovna prava tako i osnovna prava njenog sina. U ranijem

tekstu Komisija je konstatovala da se ova žalba treba razmatrati u smislu značenja članova 2 (proceduralni deo), 3, 8 i 13 Evropske Konvencije o ljudskim pravima.

Šef Misije

45. Dopisom od 11. decembra 2020. godine, Šef Misije je odgovorio na poziv da dostavi naknadna zapažanja o osnovanosti slučaja, pored onog što je izjavio u svojim zapažanjima o prihvatljivosti.
46. Misija daje niz generičkih podnesaka u vezi sa nekim praktičnim izazovima povezanim sa istragom slučajeva ove vrste i priznaje da je upravljanje predmetnim spisima koje je dobila od UNMIK-a bio posebno izazov.
47. Misija je objasnila da pod svojim trenutnim mandatom EULEX nije ovlašćen da otkriva informacije o tekućim istragama koje je dobio tokom svojih aktivnosti nadgledanja. Misija je izjavila da:

„Stoga, kada poziva podnosiocima žalbi da se obrate nadležnim organima, Misija ih jednostavno upućuje organima koje su na osnovu zakona nadležni i ovlašćeni da im daju informacije u vezi sa bilo kojim istražnim koracima koje su možda preduzeli po isteku izvršnog mandata EULEX-a u krivično-pravnom sistemu u junu 2018. godine.“

48. Što se tiče njihovih obaveza prema ljudskim pravima, Misija podseća na to da:

„proceduralna obaveza iz člana 2. [Evropske Konvencije o ljudskim pravima], predstavlja jedno *'od sredstava'*, a ne *'rezultat'*. Presudno u oceni njegove primene jeste da su *'vlasti učinile sve što se od njih razumno moglo očekivati u okolnostima ovog predmeta.'* (Vidi, na primer, Evropski sud za ljudska prava (ESLJP) *Trivkanović protiv Hrvatske*, br. 12986/13, Presuda od 6. jula 2017. god., par. 78; *Borojević i ostali protiv Hrvatske*, br. 70273/11, Presuda od 4. aprila 2017. god., par. 57; *Nježić i Štimac protiv Hrvatske*, br. 29823/13, Presuda od 9. aprila 2015. god., par. 69).“

49. Pored toga, Misija podseća da:

„*'priroda i stepen ocene moraju se proceniti na osnovu svih relevantnih činjenica i u pogledu praktičnih stvarnosti istražnog rada'* (Vidi, na primer, ESLJP *Cindrić i Bešlić protiv Hrvatske*, br. 72152/13, Presuda od 6. septembra 2016. god. par. 69; *Zdjelar i ostali protiv Hrvatske*, br. 80960/12, Presuda od 6. jula 2017. god. par. 83; *Velcea i Mazare protiv Rumunije*, br. 64301/01, Presuda od 1. decembra 2009. god. par. 105 i *Armani da Silva protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 5878/08 5878/08, Presuda od 30. marta 2016. god. par. 234).“

50. Misija takođe tvrdi da:

„Kao što je priznato u konsolidovanoj sudskoj praksi Komisije, kao i u sudskoj praksi UNMIK-ove Savetodavne komisije za ljudska prava, očekivanja o sposobnostima jedne misije za vladavinu prava poput EULEX-a da istražuje i procesuiraju ove slučajeve, treba da budu 'realistična' i 'proporcionalna'. Ocena šta je *'realistično'* i *'proporcionalno'* u odnosu na pojedinačni predmet mora uzeti u obzir *'sve relevantne činjenice'* i *'realnosti istražnog rada'*, kao što je gore opisano [u podnescima Misije].“

51. Konkretno, Misija tvrdi da:

„prema *'Kosovskoj knjizi sećanja'* Fonda za humanitarno pravo Kosova, više od 13.000 pojedinaca, od kojih 10.000 civila, ubijeno ili nestalo u periodu 1998-2000. godine.

Razmere počinjenih zločina podrazumevaju da očekivanja sposobnosti jedne Misije vladavine prava kao što je EULEX da istražuje i procesuiraju ove slučajeve treba da budu realna i proporcionalna.“

52. Prema tome, Misija tvrdi da:

„Nemogućnost istrage navodnog prisilnog nestanka ne može se smatrati kršenjem ljudskih prava, kada se neuspeh istrage materijalizuje u kontekstu zločina velikih razmera, koji uključuju hiljade žrtava i kada je jasno da se ne može očekivati da bilo koji istražni organ reši sve slučajeve dovedene pred njega. Ovo razmatranje se *a fortiori* primenjuje na situaciju u kojoj nadležni organ nije država, već međunarodna misija sa ograničenim resursima na raspolaganju i vremenski ograničenim mandatom (od svog osnivanja 2008. godine, mandat EULEX-a se produžava svake dve godine).“

53. Misija je takođe priznala da:

„upravljanje dosijeima nasleđenim od UNMIK-a bio izazov i da nije bila u stanju da ispravi mnoge nedoslednosti i dupliranja. Takođe priznaje da su njene policijske i tužilačke jedinice trebalo da osiguraju bolju komunikaciju sa žrtvama i rođacima žrtava, a takođe i sa širom javnošću. Međutim, tvrdi da bi bilo prosto nesrazmerno očekivati da je Misija mogla da istraži sva ubistva, sumnjive smrti i nestanke i otvori predmete koje su UNMIK-ovi organi već bili zatvorili.“

54. Misija dalje izjavljuje da:

„ne spori da podnosilac žalbe ima pravo na efikasnu istragu ubistva njenog sina. Misija je takođe svesna i razume da je patnja gđe Čerimi nepodnošljiva i iskreno se kaje zbog toga. Međutim, Misija smatra da procena postupanja EULEX-a u skladu sa proceduralnom odredbom člana 2. i člana 3. Konvencije u vezi sa ovim konkretnim slučajem ne može zanemariti veličinu izazova koji predstavlja veliki broj krivičnih dela povezanih sa sukobom, kao i kontekst i okolnosti u kojima je Misija pozvana da sprovodi svoj mandat.“

55. Misija tvrdi da su okolnosti u kojima je EULEX pozvan da sprovede svoj mandat zahtevale davanje prioriteta nekim slučajevima nad drugim. Ipak, Misija u svojim podnescima priznaje da su njene policijske i tužilačke jedinice mogle uložiti više napora kako bi žrtve i šira javnost bile informisane o njenim strategijama i pristupima, s ciljem da se bolje nosi sa očekivanjima i bude transparentnija.

56. Međutim, Misija insistira da u ovom slučaju, i uzimajući u obzir osnovne prepreke sa kojima je predstavljen, ne veruje da su prava podnosioca žalbe prekršena.

Podnesci u odgovoru

57. Dana 17. decembra 2020. godine, podnesci Misije i osnovanosti slučaja su prosleđeni podnosiocu žalbe, koja je pozvana da svoje komentare o osnovanosti slučaja, ukoliko ih ima, dostavi najkasnije do 31. januara 2021. godine.

58. Zbog nepredviđenih komplikacija sa dostavom putem pošte, dana 1. februara 2021. godine, Komisija je odlučila da produži rok žaliocu za podnošenje komentara o osnovanosti slučaja do 19. marta 2021. godine.

59. U ovom slučaju nisu primljeni dalji podnesci.

VII. PROCENA KOMISIJE POVODOM OSNOVANOSTI OVOG SLUČAJA

Opšta razmatranja

60. Od Misije se zahtevalo da izvršava svoje izvršne odgovornosti na način koji je u skladu sa relevantnim standardima ljudskih prava. To je, između ostalog, podrazumevalo da će istraživati slučajeve u okviru svoje pravne nadležnosti što uključuje kršenje prava zagwarantovanih članovima 2 i 3 Evropske konvencije o ljudskim pravima. U vezi sa relevantnim pravnim standardima koji se primenjuju, videti: KRLJP, Napomena o praksi rada o dužnosti da se straže navodi o kršenju prava, pp. 3-5 (i navedena praksa rada); i *Sadiku-Syla protiv EULEX-a*, 2014-34, Odluka i nalazi, 19. oktobar 2016. god, par. 36; *D.W., E.V., F.U., G.T., Zlata Veselinović, H.S., I.R. protiv EULEX-a*, 2014-11 do 2014-17, Odluka o prihvatljivosti, 30. septembar 2015. god., par. 88; *Sadiku-Syla protiv EULEX-a*, 2014-34, Odluka o prihvatljivosti, 29. septembar 2015. god., par. 58. Videti takođe ESLJP: *Nachova i ostali protiv Bugarske*, Žalbe br. 43577/98 i 43579/98, Presuda od 6. jula 2005.god., par. 110; *Hugh Jordan protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, Žalba br. 24746/94, Presuda 4. maj 2001. god., par. 105; *McCann i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, Presuda od 27. septembra 1995. god., Serije A br. 324, par. 161; *Assenov i ostali protiv Bugarske*, Presuda od 28. oktobra 1998. god., Izveštaji o presudama i odlukama 1998-VIII, par. 102.
61. Takođe je zahtevala od Misije da adekvatno obaveštava rođake nestalih o svojim naporima da istraži ovaj slučaj. KRLJP, Napomena prakse rada o dužnosti da se istraže navodi o kršenju prava, pp. 28-30 (i navedena praksa rada); i *L.O. protiv EULEX-a*, 2014-32, Odluka i nalazi, 11. novembar 2015. god., par. 61-63; *U.F. protiv EULEX-a*, 2016-12, Odluka i nalazi, 12. februar 2020. god., par. 97; *Milijana Avramović protiv EULEX-a*, Odluka i nalazi, slučaj br. 2016-17, 4. jun 2019. god., par. 55; *S.H. protiv EULEX-a*, Odluka i nalazi, slučaj br. 2016-28, 11. septembar 2019. god., par. 66; *Desanka i Zoran Stanišić protiv EULEX-a*, 2012-22, 11. novembar 2015. god., par. 66; videti takođe *Ahmet Özkan i ostali protiv Turske*, Žalba br. 21689/93, ESLJP Presuda od 6. aprila 2004. god., par. 311-314; *Isayeva protiv Rusije*, Žalba br. 57950/00, ESLJP Presuda od 24. februara 2005. god. par. 211-214; *Al-Skeini i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, Žalba br. 55721/07, ESLJP Presuda od 7. jula 2011. god., par. 167).
62. Ovaj slučaj, kao i drugi slučajevi prisilnog nestanka/nestalih osoba, spadaju u opseg tih nadležnosti i odgovornosti.
63. Misija iznosi niz argumenata kako bi pokušala da objasni svoj propust da istraži ovaj slučaj (i druge slične slučajeve) i da rođake nestale osobe u ovom slučaju prikladno informiše.
64. Komisija konstatuje da su mnogi i većina tih argumenata već izneti i odbijeni u ranijim slučajevima iste vrste. Komisija će stoga ograničiti svoja razmatranja na ono što je neophodno za rešavanje ovog slučaj.

Izazovi povezani sa istragom slučajeva nestalih lica/prisilnih nestanaka

65. Šef Misije predlaže da se postupanje Misije u odnosu na pojedinačne slučajeve treba razmotriti u svetlu sveukupnog izazova, što za Misiju predstavlja istraga svih slučajeva nestalih osoba. Panel deli ovaj stav samo donekle.
66. Tačno je, kao što je Komisija u nekoliko navrata priznala, da je zadatak sa kojim se Misija suočila bio težak. Na početku svog mandata bilo je stotine slučajeva koji su se ticali ozbiljnih kršenja ljudskih prava koje je Misija trebalo da istraži. Takođe je tačno da su njihovi izvori – u ekspertizi, finansijama i kadrovski – bili ograničeni. Pored toga, ove teške istrage su trebale da se sprovedu sa ograničenom podrškom od strane lokalnih vlasti i u

post-konfliktnoj situaciji koja bi dovela ionako već tešku situaciju u još izazovnijiu. Štaviše, Misija je nasledila spise od UNMIK-a koji su veoma loše čuvani i organizovani. Ovo je od Misije zahtevalo da sprovede sopstveni, ponovljeni, pregled tih spisa. Povodom ovih poteškoća, pogledati takođe: *U.F. protiv EULEX-a*, 2016-12, Odluka i nalazi, 12. februar 2020. god., par. 60; *L.O. protiv EULEX-a*, 2014-32, 11. novembar 2015. god., par. 43-45; *A,B,C,D protiv EULEX-a*, 2012- 09 do 2012-12, 20. jun 2013. god., par. 50; *K do T protiv EULEX-a*, 2013-05 do 2013-14, 21. april 2015. god., para. 53; *Sadiku-Syla protiv EULEX-a*, 2014-34, Odluka o prihvatljivosti, 29. septembar 2015. god., par. 35-37; *D.W., E.V., F.U., G.T., Zlata Veselinović, H.S., I.R. protiv EULEX-a*, 2014-11 do 2014-17, Odluka o prihvatljivosti, 30. septembar 2015. god., par. 72-74; videti takođe *Savetodavna Komisija za ljudska prava UNMIK-a (SKLJP)* Odluka za slučajeve br. 248/09, 250/09 i 251/09, 25. april 2013. god., par. 35 i par. 70-71.

67. Argumentacija sadržana u podnesku Šefa Misije koja ukazuje na njihova ograničenja, ipak, ne odnosi se na ovaj konkretan slučaj. Umesto toga, prikazuje sistemske nedostatke Misije, i to ove: opšti nedostatak adekvatnog planiranja za istrage i krivična gonjenja; nedostatak politike davanja prioriteta nad predmetima; nedostatak usredsređenosti na slučajeve koji uključuju ozbiljna kršenja ljudskih prava; nedostatak brzih i efikasnih istraga; opšti propust da se rođaci nestalih osoba obaveštavaju; nema jasne politike u slučajevima prisilnih nestanaka i nema određivanja prioriteta u odnosu na njih; oskudan broj „rešenih“ slučajeva nestalih; nerazumno oslanjanje na podatke i odlučnost UNMIK-a (vidi, npr. *Q.J. protiv EULEX-a*, 2016-23, Odluka i nalazi, 11. decembar 2020. god., par. 45-47; *Vesko Kandić protiv EULEX-a*, 2016-24, Odluka o prihvatljivosti i Odluka i nalazi, 11. decembar 2020. god., par. 80-84); sumnjive prakse tužilačkog osoblja (Vidi npr. *W. protiv EULEX-a*, 2011-07, Odluka i nalazi, 10. april 2013. god., par. 34-35; *F. i ostali protiv EULEX-a*, 2011-27, Odluka i nalazi, 5. decembar 2017. god., par. 60-63); postupci sprovedeni bez jasne pravne osnove (videti npr. *W. protiv EULEX-a*, 2011-07, Odluka i nalazi, 10. april 2013. god., par. 41-43; *G.T. protiv EULEX-a*, 2019-01, Odluka i nalazi, 11. decembar 2020. god., par. 70); neuspeh da se zatraže relevantni podaci od potencijalnih izvora informacija (npr., MKCK; Srpske vlasti; OSCE). Ovi faktori i ostali su očigledni iz slučajeva koji su dospeli pred Komisijom. Ovo nisu posledice izazova vezanih za mandat Misije ili sa nedostatkom izvora. Oni su posledica lošeg planiranja, neadekvatnog operativnog upravljanja istragama i krivičnim gonjenjima, nedostatka jasne politike davanja prioriteta među slučajevima, neuspeh da se uspostavi sistem komunikacije sa rodbinom nestalih lica i neuspeh da se postavi jasna istražna i tužilačka politika u pogledu ove vrste slučajeva. Oni su takođe pokazali nesposobnost od strane Misije da osigura da planiranje i sprovođenje njihovih aktivnosti bude skladno i uzme u obzir obaveze Misije prema ljudskim pravima.
68. Komisija želi usputno da istakne da je Misija već tokom procesa primopredaje shvatila da stanje prenesenih predmetnih spisa nije bilo adekvatno. Stoga je Misiju trebalo upozoriti da postoji potreba da tim podacima pristupi i da se na njih osloni sa određenom dozom opreza. Takođe je trebalo da budu upozoreni na potrebu da osiguraju da na njihovu sposobnost da ispune svoje obaveze ti podaci nemaju negativan uticaj. Kao novoosnovana misija, od EULEX-a na Kosovu se očekivalo da deluje pažljivo i u skladu sa svojim obavezama u pogledu ljudskih prava. U cilju razumevanja obima njegovih zadataka u post-konfliktnom okruženju, bilo je potrebno upoznati se sa stvarnim sadržajem svih spisa predmeta kako bi se mogla zaštititi prava zainteresovanih. Čini se da se to nije dogodilo u svakom slučaju na štetu žrtava kršenja ljudskih prava, poput podnosioca žalbe.
69. Na osnovu gore navedenog, Komisija poziva Šefa Misije da izvrši potpunu reviziju istražnih i tužilačkih podataka Misije tokom njenog celokupnog postojanja kako bi dobio jednu jasnu, potpunu i informativnu sliku uzroka i okolnosti svoje nemogućnosti da ispuni ovaj deo svog mandata efikasno i na način koji je u skladu sa obavezama prema ljudskim

pravima. Ovo bi trebalo da pomogne Šefu Misije da se pozabavi zaostalim nasleđem ljudskih prava zbog ovih propusta kako bi se osiguralo da Misija bude u stanju da ispravi ona kršenja ljudskih prava koja je počinila tokom svog postojanja.

Zakonska obeležavanja i ljudska prava

70. U svojim podnescima (vidi gore, paragraf 55), Šef Misije je predložio da je EULEX-ova JIRZ dala prioritet pregledu takozvanih „predmeta ratnih zločina“ nad „predmetima nestalih lica“. Komisija napominje da se predloženo razlikovanje ovde ne može smatrati materijalnim. Prvo, razlika je pravno veštačka: slučajevi prisilnog nestanka ili nestale osobe mogu predstavljati ratni zločin i procesuirani su u okviru različitih kategorija ratnih zločina, barem još od Drugog svetskog rata. Videti *Vesko Kandić protiv EULEX-a*, 2016-24, Odluka o prihvatljivosti i Odluka i nalazi, 11. decembar 2020. god., par. 86-92. Komisija s tim u vezi napominje da se jedinica za „ratne zločine“ u Misiji bavila takvim slučajevima, čime je jasno stavila do znanja da, čak i sa institucionalne tačke gledišta, nije bilo sukoba između slučajeva nestalih osoba i slučajeva ratnih zločina.
71. Drugo, sa stanovišta zakona o ljudskim pravima, razlikovanje je besmisleno. Obaveza istrage koja nastaje u takvom slučaju iz članova 2 (proceduralni deo) i 3 Evropske konvencije o ljudskim pravima indiferentna je u pogledu na pravnu karakterizaciju akta prema lokalnim zakonima. Drugim rečima, sa tačke gledišta njihovih obaveza prema ljudskim pravima, Misija nije bila manje obavezna da istraži takav slučaj ako ga je smatrala „slučajem ratnih zločina“ ili „slučajem nestale osobe“. Videti, na primer, Među-američku konvenciju o prisilnom nestanku osoba (1994); Generalna skupština UN, Deklaracija o zaštiti svih osoba od prisilnog nestanka, UN Dok. A/RES/47/133, 18. decembra 1992. god. (u daljem tekstu Deklaracija o prisilnom nestanku iz 1992.), čl. 1 (1); Ekonomski i socijalni Savet UN-a, Izveštaj Radne grupe za prisilna ili nehotična nestajanja, UN Dok. E/CN. 4/1996/38, 1. januara 1996. god.; Komitet UN-a za ljudska prava, Opšti komentar CCPR-a br. 6: Član 6 (Pravo na život), 30. aprila 1982. (u daljem tekstu Opšti komentar br. 6), s. 4; Generalna skupština UN, Nestala lica, UN Dok. A/RES/33/173, 20. decembra 1978. god. (u daljem tekstu UN Dok. A/RES/33/173); Generalna skupština UN, Pitanje prisilnih ili nehotičnih nestanaka, UN Dok. A/49/610/Add.2, 23. decembra 1994. god.
72. Dalje, Komisija primećuje da izgleda da navodni prioritet koji se daje slučajevima „nestalih osoba“ nije potkrepljen konkretnim dokazima. Umesto toga, iz slučajeva koji su stigli pred Komisijom očigledno je da slučajevi koji uključuju nestale osobe nisu pravilno istraženi, bilo da su označeni kao „ratni zločini“, „nestale osobe“, „aktivni“ ili „zatvoreni“. U tom smislu, čini se da je neuspeh rezultat neuspeha davanja prioriteta ovoj vrsti slučajeva, a ne da je prouzrokovano neadekvatnim, i na kraju nebitnim, zakonskim obeležavanjem.
73. Komisija napominje da su nalazi slični gore navedenim već doneti u brojnim ranijim slučajevima pred komisijom. Ipak, Misija je nastavila da sugeriše da bi pravna karakterizacija ovog slučaja opravdala njeno neispunjavanje obaveza prema ljudskim pravima. To nije tačno i Komisija poziva Misiju da ubuduće ne ponavlja ove tvrdnje.

Nedostatak dokaza iz ranije istrage

74. U svojim podnescima povodom prihvatljivosti ove žalbe (videti, gore, par. 38), Misija priznaje da:

„Misija nije učestvovala u istrazi ubistva Sameta Ćerimija.“
75. Misija je napomenula da je postojalo nekoliko baza podataka u programu *Microsoft Access* koje su predate od UNMIK-a Misiji. Ovo je uključivalo jednu za policijske dosijee

„ratnih zločina“ i drugu za slučajeve „nestalih lica“. Slučaj Sameta Ćerimija je spomenut u bazi podataka slučajeve „nestalih lica“, ali ne i u bazi podataka policijskih dosijea „ratnih zločina“. Misija je izjavila da nije bilo nikakve posebne naznake koja bi ukazivala na status ovog slučaja bilo da je „otvoren“, „aktivan“ ili „neaktivan“.

76. Misija sugerira da se to desilo zbog:

„U jednom Izveštaju o istrazi od 26. marta 2001. godine, pripremljenom od strane Istražne jedinice UNMIK Policije u Mitrovici, navodi se da se istraga nestanka Sameta Ćerimija 'obustavlja', jer je njegovo telo pronađeno u reci Ibar, dok je predmet u vezi sa predmetom 'sumnje o ubistvu' još uvek pod istragom. U jednom Izveštaju Istražne jedinice UNMIK Policije u Mitrovici od 30. marta 2001. godine navodi se da se pomenutog dana, UNMIK Policija sastala sa porodicom Sameta Ćerimija (njegovim ocem i podnositeljkom žalbe) kako bi uporedili njegove slike sa slikama tela pronađenog u reci Ibar. U tom izveštaju se navodi da roditelji Sameta Ćerimija nisu prepoznali svog sina na slikama koje im je pokazala UNMIK Policija, i da je stoga ovaj predmet nestalog lica zadržan 'otvorenim'. Prema svemu sudeći, nakon tog datuma UNMIK Policija nije preduzela nikakve dalje istražne korake.“

77. Stoga, Misija efektno tvrdi da nije imala saznanja o slučaju kao krivičnoj istrazi koja je u toku.

78. Sa druge strane, Misija je izjavila da:

„20. aprila 2013. godine JIRZ EULEX-a dobila je informaciju da su pronađene ljudske kosti na teritoriji opštine Vučitrn. EULEX-ovo osoblje u OSM (sadašnji Institut za sudsku medicinu) izvršilo je obdukciju 22. aprila 2013. godine. 19 septembra 2013. godine osoblje EULEX-a u OSM izdalo je umrlicu i potvrdu o identifikaciji na ime Sameta Ćerimija; njegovi ostaci su predati podnositeljki žalbe 20. septembra 2013. godine.“

79. Misija nije uspela da objasni kako to da je njena sopstvena JIRZ dobila informacije o mrtvom telu i da su njeni zaposleni u Odeljenju za sudsku medicinu izvršili obdukciju gde je utvrđeno da je uzrok smrti pucanj u glavu (vidi gore, par. 38). Ovaj uzrok smrti sigurno bi opravdao otvaranje istrage. Kao što je Komisija napomenula u prethodnim slučajevima, činjenica da relevantne informacije poseduje jedan organ Misije znači da je i sama Misija o tome obavještena. Na Misiji je da se organizuje na način koji osigurava efikasan protok informacija i tako da bude u stanju da ispuni svoje obaveze vezane za ljudska prava.

80. Štaviše, osoblje misije na Odeljenju za sudsku medicinu uspelo je da pozitivno identifikuje telo kao telo Sameta Ćerimija. Izvršivši tu identifikaciju, bilo bi jasno da je ta smrt vrlo verovatno povezana sa njegovim nestankom u avgustu 1999. godine, a samim tim i vrlo verovatno povezana sa sukobom. Misija je stoga bila u potpunosti obavještena o opštim okolnostima koje se odnose na ovaj slučaj i činjenicu da je u okviru svog mandata trebalo da istraži okolnosti pod kojima je žrtva ubijena i nestala.

81. Objašnjenja Misije ne uspevaju da ubede u druge razloge. Bez obzira na to da li je UNMIK bio angažovan u tekućoj istrazi o nestanku i smrti Sameta Ćerimija u vreme predaje spisa predmeta EULEX-u, prema sopstvenom priznanju, 2013. godine i sama Misija je imala sve informacije koje su bile potrebne da opravda otvaranje istrage o nasilnoj smrti Sameta Ćerimija. Njihova odgovornost za istragu proizilazi direktno iz njihovog mandata - nije zavisila od stava ili razmatranja UNMIK-a. Niti je zavisilo od toga da li je UNMIK taj slučaj smatrao otvorenim ili zatvorenim.

82. Stoga, čak i ne znajući koje je istražne korake (ako ih je bilo) preduzeo UNMIK nakon 30. marta 2001. godine, pribavljajući informacije 2013. godine, dok je imala izvršni mandat do sredine juna 2018. godine, Misija je bila u stanju da istraži ovaj slučaj.
83. Iz evidencije je očigledno da takvi naponi nisu učinjeni. Štaviše, Misija je mogla da posveti pažnju ovom slučaju čak i nakon što je ova žalba saopštena ŠM-u 2016. godine. Umesto toga, Misija se koncentrisala na žaljenje na nesavršenost procesa primopredaje predmetnih spisa, a ne na konstruktivne aktivnosti orijentisane na žrtvu. Iako bi ti nedostaci bili relevantni za procenu kako ili koliko je vremena bilo potrebno Misiji da krene u delo, ipak to ne može da opravda ili objasni njeno ne postupanje.
84. Misija ne može da iskoristi sopstveni neuspeh da sprovede istragu da opravda odsustvo informacija. Informacije dolaze iz istrage, a ne obrnuto. Stoga je bila odgovornost Misije da pokuša da pribavi takve informacije. Iako su njene obaveze u tom pogledu bile jedno od sredstava koje nisu dale rezultat, iz evidencije je očigledno da čak nije ni pokušala da traži i pribavi informacije osim onoga što je nasledila od UNMIK-a.
85. Podnesak Misije takođe sugeriše da je moralo biti nekih ozbiljnih nedostataka u njenim sopstvenim mehanizmima interne komunikacije. Kako se drugačije može objasniti da JIRZ prima informacije o mrtvom telu, gde Odeljenje za sudsku medicinu naknadno identifikuje nasilni uzrok smrti, a opet, ovi podaci se očigledno ne vraćaju u JIRZ i ne vode do otvaranje istrage o smrti? Ili osoblje Misije nije dosledno izvršavalo svoje funkcije ili Misija nije uspeła da uspostavi interni sistem razmene informacija koji bi osigurao da se informacije relevantne za jedan deo Misije prenose u drugi. U svakom slučaju, Misija je kriva.
86. Obrazloženje sadržano u podnescima ŠM-a dokazuje da Misija nije razumela činjenicu da je, sve dok su spisi predmeta koje je predao UNMIK bili u posedu EULEX-a, Misija se dokopala tih slučajeva, dakle bila je nadležna i odgovorna za pokretanje ili nastavak aktivnosti istrage, sve do trenutka kada su kosovske vlasti formalno obavestene o tim slučajevima i prenetim spisima ili dok nisu ispunile sve svoje obaveze u vezi sa tim slučajem.
87. Komisija primećuje da obaveze Misije vezane za ljudska prava nisu kvalifikovane. Obaveze koje proizlaze iz članova 2 i 3 Konvencije da se istraže ovakvi slučajevi moraju se ispuniti bez obzira na kvalitet dokaza. Dalje, kao što je gore napomenuto, postojali su dokazi na osnovu kojih je mogla da se započne istraga. Bilo bi apsurdno kada bi se jedan organ vlasti mogao osloboditi svojih istražnih obaveza zbog nedostatka informacija pre nego što je uopšte započeo istragu. Dobijanje informacija je suština istrage. Ako se nakon efikasnog i razumnog napora da se izvrši istraga srazmerna važnosti ugroženih prava ne mogu dobiti nikakve ili nedovoljne informacije, vlasti ne mogu biti odgovorne za to što nisu pronašle više informacija. To, međutim, ovde nije slučaj. Misija nije ni pokušala ni započela istragu. Stoga ne može koristiti odsustvo (adekvatnih ili dovoljnih) informacija kao osnovu za neuspeh u pokretanju istrage.
88. Kao što je gore pomenuto, Misija takođe sugeriše da nije znala za slučaj, jer očigledno nije bilo tekuće istrage koju je UNMIK sprovodio pre predaje spisa predmeta.
89. Komisija to ne može prihvatiti kao opravdanje za propust Misije da deluje. Prvo, kao što je Misija više puta podvlačila, znala je da su UNMIK-ovi podaci nepouzdan. Ovo je trebalo da izazove zabrinutost zbog kvaliteta njihovog rada i marljivosti koja se pripisuje njenim istražnim odgovornostima. Čak i ako nije, odgovornosti Misije za ljudska prava su same po sebi značajne. Nisu mogle biti dodeljene trećim stranama, uključujući UNMIK. Stoga je bila odgovornost Misije da pregleda te podatke (kao što je to učinila) kako bi stvorila svoje mišljenje o toku postupaka koji će se preduzeti u vezi sa svakim pojedinačnim

slučajem. Očigledno odsustvo istrage od strane UNMIK-a stoga nije imalo pravnog uticaja na sopstvene odgovornosti Misije.

90. Stoga, jedno takvo objašnjenje ne pruža opravdanje za neuspeh Misije da sprovede istragu nad ovim slučajem i da rodbinu nestalog lica dužno obaveštava o toku.

Obaveštavanje rodbine nestalog lica

91. Misija nije iznela ubedljivo objašnjenje za to što nije obavestila rođake nestalih u ovom slučaju o svojim radnjama ili odluci da ne istraži ovaj slučaj. Ovo uprkos činjenici da su 2013. godine rođaci morali biti obavješteni o identifikaciji tela Sameta Ćerimija i morali biti kontaktirani kako bi se dogovorili za preuzimanje njegovog tela.
92. U tom kontekstu, navodno neadekvatan kvalitet ili nedovoljnost informacija nisu imali uticaja na obavezu Misije da obavesti rodbinu. Sa ili bez takvih informacija, bilo je potrebno da rodbinu nestalih obaveste o njihovim postupcima i naporima. To nisu uradili i nisu pružili ubedljive razloge za taj neuspeh.
93. Na osnovu gore navedenog, Komisija nalazi da Misija nije uspela da ispuni svoje obaveze shodno člana 2 (proceduralnog dela) Konvencije da blisku rodbinu Sameta Ćerimija adekvatno informiše o toku postupaka preduzetih kako bi se istražio njegov nestanak i smrt.

U vezi člana 3 Konvencije

94. Komisija podseća na praksu rada Evropskog suda za ljudska prava u pogledu okolnosti u kojima pravo na slobodu od nehumanog postupanja može biti povređeno u slučajevima prisilnog nestanka. U presudi u predmetu *Basayeva i drugi protiv Rusije* (br. 15441/05 i 20731/04, presuda od 28. maja 2009. godine, stav 159), Sud je primetio da:

„pitanje da li je član porodice „nestale osobe“ žrtva postupanja suprotno članu 3. zavisiće od postojanja posebnih faktora koji patnji podnosioca žalbe daju dimenziju i karakter koji se razlikuju od emocionalne patnje koja može biti smatra neizbežno prouzrokovana rođacima žrtve ozbiljnog kršenja ljudskih prava. Relevantni elementi će obuhvatati blizinu porodične povezanosti, posebne okolnosti srodne povezanosti, stepen do kojeg je član porodice bio svedok dotičnih događaja, učešće člana porodice u pokušajima da dobije informacije o nestaloj osobi i način na koji su organi vlasti davali odgovore na te upite. Sud bi dalje naglasio da suština takve povrede ne leži uglavnom u činjenici „nestanka“ člana porodice, već se tiče reakcija vlasti i stavova o situaciji kada im se skrene pažnja na to pitanje. Naročito u pogledu ovog poslednjeg, rođak može direktno tvrditi da je žrtva postupanja vlasti (vidi *Orhan protiv Turske*, br. 25656/94, st. 358, 18. juna 2002, i *Imakayeva protiv Rusije*, br. 7615/02, st. 164, 9. novembra 2006. god.).“

95. U ovom slučaju, sin podnosioca žalbe, Samet Ćerimi, nestao je u leto 1999. godine. Iako je telo, koje potencijalno odgovara njegovom opisu, pronađeno u martu 2001. godine, pokazalo se da to nije sin podnosioca žalbe. Činjenica koja je predstavljena - ispostavilo se pogrešna - kao takva za porodicu bila bi traumatična. Stvorila je lažne nade i razočarala očekivanja.
96. Tek u septembru 2013. godine telo Sameta Ćerimija je identifikovano i predato njegovoj porodici. Čini se da ovo nije propraćeno nikakvom vrstom objašnjenja ili pretpostavkom da će Misija ovu stvar istražiti.

97. U međuvremenu, podnosilac žalbe je prijavila nestanak svog sina istražnim organima UNMIK-a i konsultovana je u vezi sa identifikacijom tela koje je UNMIK pronašao 2001. godine. Od Misije zauzvrat nije dobila nikakve informacije.
98. Nakon identifikacije tela njenog sina u septembru 2013. godine, telo joj je predato. Pored toga, izdata je umrlica u kojoj se navodi da je uzrok smrti „pucanj u glavu“. Identifikaciju tela, izvršenje obdukcije i izdavanje umrlice obavili su pripadnici EULEX-ovog osoblja. Okolnosti opisane u potvrdi mogle bi stvoriti razumno očekivanje kod žalioca da će istražiti smrt njenog srodnika. Ali toga nije bilo. Činjenica da je njen srodnik nestao a da je njegova sudbina nepoznata, sada je morala da živi sa saznanjem da se tu ništa ne preduzima.
99. Kao što je upravo napomenuto, na osnovu ovog redosleda događaja, bilo bi razumno da podnosilac žalbe pretpostavi da će istraga o nestanku i ubistvu njenog sina biti u toku. UNMIK je očigledno preduzeo korake za istragu slučaja njenog sina. Utvrđen je uzrok smrti, a forenzički dokazi su pronađeni u obliku tela žrtve. Samo kroz komunikaciju između Komisije i Šefa Misije sada je postalo jasno da u stvari nije bilo tekuće istrage od strane UNMIK-a o nestanku i ubistvu Sameta Ćerimija.
100. Nakon preuzimanja tela njenog sina u septembru 2013. godine, bilo bi još razumnije da podnosilac žalbe pretpostavi da je pokrenuta istraga o smrti njenog sina. To što Misija ne daje objašnjenje zašto to nije slučaj, iskreno govoreći je alarmantno.
101. Iako je preuzimanje tela njenog sina 2013. godine moglo da donekle ublaži patnju podnosioca žalbe, u nedostatku bilo kakvih informacija u vezi sa okolnostima otmice i smrti njenog sina, ostaće ipak neizvesnost oko njene sudbine. I tako sa saznanjem da će se ubice njenog sina izvući.
102. Otkriva se da je ova neizvesnost utoliko potpunija s obzirom na navodno potpuno odsustvo saznanja Misije u vezi slučaja njenog sina i celokupno odsustvo bilo kakvih istražnih koraka preduzetih od strane Misije nakon što je sama otkrila i identifikovala telo njenog sina 2013. godine.
103. U ovim okolnostima, Komisija smatra da potpuno nepoštovanje obaveze od strane Misije da vodi istragu o nestanku i smrti Sameta Ćerimija i prividnoj formalnosti s kojom su se bavili ovim slučajem predstavljaju upravo te posebne faktore koji opravdavaju zaključak da odnos Misije prema podnosiocu žalbe predstavlja kršenje njenog prava na slobodu od nehumanog postupanja, zagarantovanog članom 3 Konvencije. Kao što je navedeno u presudi Inter-američkog suda za ljudska prava, „kršenje mentalnog i moralnog integriteta te rodbine direktna je posledica njegovog prisilnog nestanka. Okolnosti takvih nestanaka stvaraju patnju i agoniju, pored osećaja nesigurnosti, frustracije i nemoći u pogledu neuspeha javne vlasti da sprovedu istragu“ (vidi slučaj Blake protiv Gvatemale, presuda od 24. januara 1998. god., Osnovanost, par. 114).

Nastavak izvršnog mandata

104. Misija je ponovila tvrdnju koju je već iznosila u ranijim slučajevima, da je spremna da pomogne ukoliko nove informacije u vezi sa rođakom podnosioca žalbe postanu dostupne.
105. Komisija je ranije izrazila svoju obazrivost u pogledu takvih podnesaka, posebno jer bi podnosiocu žalbe mogla stvoriti utisak da je Misija još uvek uključena u istragu ovog slučaja, a da ona to nije. Takva izjava je štaviše u suprotnosti sa pristupom Misije, dok insistira da u tim slučajevima ne može ništa preduzeti zbog nedostatka izvršnog mandata i poštovanja nezavisnosti kosovskih vlasti. Dalje, kao što je već napomenuto, Misija zna da bez istrage takve informacije verovatno neće biti dostupne. Stoga je neophodno da

Misija dodaje suštinu svojim rečima. Pogledajte *Q.J. protiv EULEX-a*, 2016-23, Odluka i nalazi, 11. decembar 2020. god., par. 60-64.

106. Komisija još uvek čeka odgovor na svoj poziv da Šef Misije razmotri usvajanje pune i efikasne strategije za misiju da konačno pitanje nestalih postavi kao prioritet iste.
107. Dok se to ne dogodi, Komisija poziva Misiju da se uzdrži od ponavljanja svoje „spremnosti da pomogne“, što je Komisija već zabeležila i koja ne pruža nikakav oblik pravnog leka podnosiocu žalbe, već može stvoriti lažna očekivanja u situaciji patnje koja traje zbog nerešenog nestanka bliskog srodnika.

Zaključci i nalazi

108. Na osnovu gore navedenog, Komisija nalazi da je Misija povredila prava podnosioca žalbe prema članu 2. (proceduralni deo) i 3. Konvencije tako što nije sprovela istragu povodom nestanka žaliočevog rođaka i tako što nije pružila žalioocu kao i drugim bliskim rođacima informacije u vezi sa ovim slučajem. Uzimajući u obzir ozbiljnost prava o kojima se ovde radi, težinu neuspeha Misije i trajanje datog vremena, kršenje se mora smatrati posebno ozbiljnim. Povreda prava je takođe u toku.
109. Stoga je Šef Misije pozvan da preduzme korake i mere koje su srazmerne ovoj činjenici.
110. Na osnovu tih nalaza, Komisija smatra bespotrebno da pruži naknadne zaključke povodom članova 8 i 13 Konvencije. Osim toga, veoma je očigledno da je postupanje Misije imalo negativan uticaj na prava podnosioca žalbe koja su zaštićena spomenutim odredbama. U svojoj proceni koje mere ili korake treba preduzeti da bi se ispravili prekršaji zabeleženi u ovoj odluci, šef misije je pozvan da uzme u obzir ovu činjenicu.
111. U tom pogledu, Komisija poziva Misiju da pažljivo razmotri neophodnost i efikasnost ponavljanja istih argumenata i tačaka, koji su već obrađivani u ranijim slučajevima. Komisija poziva Misiju da svoje buduće argumente utemelji analizom aktivnosti Misije posmatrane iz perspektive njenih obaveza vezanih za ljudska prava.
112. Komisija bi takođe pozvala Šefa Misije da uzme u obzir potrebu da Misija izvrši transparentan i efikasan pregled svojih aktivnosti i nasleđa - posebno sa stanovišta obaveza u vezi sa ljudskim pravima - kako bi se naučile lekcije iz iskustva Misije za buduće takve poduhvate.

IZ TIH RAZLOGA, KOMISIJA JEDNOGLASNO

NALAZI da je žalba prihvatljiva shodno članova 2 (proceduralni deo), 3, 8 i 13 Evropske Konvencije o ljudskim pravima;

NALAZI da je Misija prekršila prava podnosioca žalbe zaštićena članovima 2 (proceduralni deo), i 3 Konvencije;

DALJE NALAZI da su kršenja ozbiljna i i dalje traju te stoga zahtevaju usvajanje popravnih mera koje su srazmerne njima;

POZIVA Šefa Misije da usvoji popravne mere srazmerne ozbiljnosti uključenih kršenja;

NALAZI da ne treba da pruži zaključke o osnovanosti u pogledu članova 8 i 13 Konvencije;

POZIVA ŠEFA MISIJE, konkretno, da razmotri tumačenje koje je trenutno dato prirodi i obimu obaveza Misije u polju ljudskih prava i da uzme u obzir sledeće:

1. Komisija poziva Šefa Misije da uzme u obzir formalno priznanje kršenja prava podnosioca žalbe od strane Misije i da ponudi adekvatno olakšanje za isto.
2. Komisija poziva Misiju da nastavi da traži i otkrije ured tužilaštva odgovoran za sprovođenje istrage nad ovim slučajem.
3. Komisija dalje poziva Misiju da se raspita kod nadležnog tužioca da li se nad ovim pitanjem vrši istraga i, ukoliko ne, zašto je to tako.
4. Komisija poziva Misiju da razmotri koje konkretne i značajne korake treba preduzeti da se doprinese napredovanju istrage slučajeva prisilnog nestanka/nestalih osoba. Komisija je spremna da nastavi da saraduje sa Šefom Misije u pokušaju da pronađe rešenja u tu svrhu. Komisija želi, međutim, da napomene da su dosadašnji koraci koje je Misija preduzela neadekvatni sa stanovišta njenih obaveza u pogledu ljudskih prava i nisu u stanju da smisleno doprinesu rešavanju tih slučajeva. Krajnje je vreme da Misija učini više.
5. Komisija poziva Šefa Misije da pažljivo razmotri koji pravni lekovi su i dalje dostupni Misiji u slučaju kao što je ovaj kada je utvrđeno da je Misija prekršila prava rođaka nestale osobe i da obavesti Komisiju o svojim zaključcima.
6. Komisija poziva Misiju da ovu Odluku dostavi
 - i. Relevantnom osoblju unutar Misije;
 - ii. Relevantnim zvaničnicima Evropske Unije koji imaju odgovornosti prema Kosovu, regionu Balkana, Misije zajedničke bezbednosne i odbrambene politike (CSDP), ili pitanjima ljudskih prava.

POZIVA Misiju da izvesti Komisiju o gore navedenim preporukama u što skorije vreme a najkasnije do 30. novembra 2021. godine.

U ime Komisije,

Guénaél Mettraux
Predsedavajući član

Anna Bednarek
Član

Anna Autio
Član